

Міністерство освіти і науки України
Департамент освіти і науки
Миколаївської обласної військової адміністрації
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова
Навчально-науковий гуманітарний інститут

МАТЕРІАЛИ

Національний університет
кораблебудування
імені адмірала Макарова

Навчально-науковий
гуманітарний інститут

VIII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНО- ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

м. Миколаїв
4 квітня 2025

54025, м. Миколаїв, пр. Героїв України 9,
тел.: +38(0512)42-47-33

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
ІМЕНІ АДМІРАЛА МАКАРОВА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ГУМАНІТАРНИЙ ІНСТИТУТ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН ТА
ФІЛОСОФІЇ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ НАУК:
ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ**

Матеріали VIII Всеукраїнської студентської
науково-практичної конференції

4 квітня 2025 року

МИКОЛАЇВ

2025

УДК 1: 3: 001: 8 (062.552)

А 38

Науковий редактор: Людмила Матвієнко, кандидат історичних наук, доцент

Редакційна колегія: Ірина Ворчакова, кандидат політичних наук, доцент;

Оксана Гінкевич, кандидат педагогічних наук, доцент;

Людмила Мухіна, кандидат психологічних наук, доцент;

Оксана Патлайчук, кандидат філософських наук, доцент;

Михайло Федоренко, кандидат історичних наук, доцент;

Ірина Шаповалова, кандидат філософських наук, доцент.

Затверджено Вченою радою НУК

Протокол №4 від 25.04.2025

А 38

Актуальні проблеми соціально-гуманітарних наук: перспективи та виклики: матеріали VIII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції. 4 квітня 2025 року. Миколаїв : НУК ім. адм. Макарова, 2025. 721 с.

У матеріалах конференції подається комплексний аналіз актуальних проблем соціально-гуманітарних наук. Зокрема розглядаються психолого-педагогічні проблеми становлення особистості, осмислюються трансформації та перспективи сучасного соціального і політичного процесу; визначається специфіка дискурсу історії та розвитку регіональних медіа.

Матеріали конференції стануть у пригоді дослідникам соціально-гуманітарних наук, магістрантам, студентам.

УДК 1: 3: 001: 8 (062.552)

© Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова, 2025

Музика С. Є., Продан Т. Я. Вплив економічних процесів на суспільство .	238
Марунчак А. В., Шаповалова І. В. Проблеми відродження національної культури в Україні	242
Алексєєва А. Ю., Сищенко Д. О., Шаповалова І. В. Пропаганда під час війни в Україні, схеми і маніпуляції суспільною думкою в ЗМІ	247
Кудря А. В., Белосвіт Я. О., Шаповалова І. В. Феномен конформізму – чому люди йдуть за натовпом?.....	252

РОЗДІЛ III

ФІЛОСОФСЬКІ ТА КУЛЬТУРОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

Баришник Ю. М., Патлайчук О. В. Епоха диктатури толерантності у сучасній культурі	256
Козирко О. А., Патлайчук О. В. Межі та об'єктивність наукового пізнання у контексті штучного інтелекту та квантових обчислень	260
Джангиров М. В., Патлайчук О. В. Аналіз глобальних проблем сучасності на прикладі України та можливих шляхів їх вирішення	268
Корзняков О. С., Патлайчук О. В. Аналіз теорії поведінкової економіки як науково-дослідницької програми за методологією І. Лакатоса	272
Баришник Ю. М., Патлайчук О. В. Філософські проблеми квантової механіки	277
Куровський В. В., Патлайчук О. В. Етичні питання в процесі розвитку штучного інтелекту	280
Гунченко О. В., Патлайчук О. В. Феноменологія мистецтва: філософська інтерпретація живопису Поля Сезанна в роботах Моріса Мерло-Понті	284
Єфремова С. О., Патлайчук О. В. Філософія свободи: межі та відповідальність у сучасному світі.....	290
Куровська В. Р., Патлайчук О. В. Інновації та їхній вплив на концепцію антропоцентризму в екології	293
Січкаренко М. А., Патлайчук О. В. Час та буття: екзистенційні виміри людського досвіду	297
Гозун Є. С., Патлайчук О. В. Феноменологія цифрового досвіду: нові виміри людського сприйняття	300
Алексєєва А. Ю., Патлайчук О. В. Концепт «надлюдини» Фрідріха Ніцше у сучасному світі.....	304
Сищенко Д. О., Патлайчук О. В. Вплив концепції Ніцше про надлюдину на сучасний кінематограф на прикладі фільмів серії Джокер ...	308
Зайцев О. В., Патлайчук О. В. Поняття "ікігай" як сенсу життя: порівняння з європейськими пошуками сенсу життя	312

Форсова Д. А., Патлайчук О. В. Як побороти стрес за допомогою давньогрецької філософії.....	317
Куйбар В. В., Патлайчук О. В. Вплив штучного інтелекту на сучасну світову культуру.....	320
Біда В. М., Куриленко Т. В. Свобода як цінність	323
Чернега О. Д., Куриленко Т. В. Природа свідомості: дихотомія розуму та тіла	327
Ряжських О. В., Патлайчук О. В. Віртуальна реальність: перспективи та небезпеки.....	330
Говера Л. М., Скальська Д. М. Філософсько-естетичні засади арт-практики	333
Федорчук О. О., Глушко Т. П. Мнемонічні практики в період Середніх віків (крізь призму спадщини А. Блаженного та Ф. Аквінського)	336
Глатковська А. В., Патлайчук О. В. Постправда як інструмент російської пропаганди в TikTok	340
Шинкаренко А. А., Патлайчук О. В. Етичні проблеми науки	345
Шоп Т. В., Дем'яненко Н. М. Особливості формування суб'єкт-суб'єктних відносин у контексті інноваційної освіти	349
Мельникова О. Є., Ступак О. П. «Антропоцентричність» алгоритмічної упередженості у штучному інтелекті	353
Мельниченко О. Ю., Патлайчук О. В. Загрози, тренди та фінансові моделі сучасних Українських медіа	359
Губкін Р. А., Сонечко О. С. Соціальна реабілітація спортсменів-інвалідів в умовах воєнного стану: роль спеціалізованих центрів та спортивних ініціатив.....	363
Кісаров-Дагнер О. Л., Сонечко О. С. Цифрова культура та її вплив на соціальні взаємодії.....	367
Зайцев А. М., Сонечко О. С. Феномен культури скасування та його вплив на суспільство	371
Крилова Н. М., Куриленко Т. В. Людина в сучасному соціальному просторі: інформаційно-комунікаційний аспект	375
Дар'єв А. С., Ступак О. П. Співдія зі штучним інтелектом: етична перспектива	379
Дегтярьова О. А., Камєнсков А. О., Ступак О. П. Самостійна робота студентів ЗВО як засіб формування професійної компетентності	383
Пушкар Д. Р., Куриленко Т. В. Віртуальна реальність та її вплив на життя людини	387
Рижик В. В., Ступак О. П. Постмодернізм у сфері філософії права.....	391

Сищенко Д. О.

група 2531,

Навчально-науковий гуманітарний інститут

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

Миколаїв, Україна

jorogumo2301@gmail.com

Патлайчук О. В.

кандидат філософських наук, доцент

кафедри соціально-гуманітарних дисциплін та філософії

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

Миколаїв, Україна

oksana.patlaichuk@nuos.edu.ua

Вплив концепції Ніцше про надлюдину на сучасний кінематограф на прикладі фільмів серії Джокер

Стаття аналізує образ Джокера з кінофільму 2019 року крізь призму філософії Фрідріха Ніцше. Автор досліджує, як персонаж Джокера втілює ідею "надлюдини", водночас виявляючи відмінності між ними. Аналіз зосереджений на психологічному портреті Джокера, його соціальному контексті та вплив на сучасну культуру.

Ключові слова: Фрідріх Ніцше, надлюдина, соціальна несправедливість, воля до влади, Джокер, Артур Флек, кіно.

Персонажі із супергеройських фільмів часто асоціюються з ідеалом "надлюдини", що має надзвичайні здібності й бере відповідальність за долю світу. Проте образ Джокера у фільмі року кардинально відрізняється від цього шаблону, однак цей антигерой став своєрідною інтерпретацією концепції "надлюдини" Ніцше, одночасно викликаючи захват і суперечки. Джокер, безумовно, є складним і неоднозначним персонажем. Його психологічний портрет виходить далеко за межі простого злочинця. Він – ізгой, витвір суспільства, яке його відкинуло. Він – людина, що шукає сенсу в абсурдному світі.

Образ Джокера як унікального персонажа, що ілюструє концепцію "надлюдини" Ніцше, проте в доволі суперечливій формі. Основна ідея зводиться до того, що він виступає втіленням бажання порвати з традиційною мораллю і

встановити нові принципи. Проте, його образ демонструє, наскільки це прагнення залишається неповним через особисті слабкості та вплив суспільних умов. Артур Флек, символізує боротьбу із соціальним відчуженням та несправедливістю. Схожість із ніцшеанською концепцією простежується у спробі подолати обмеження та створити нову ідентичність. Але ці зусилля обриваються на шляху до мети. Джокер прагне уваги й домінування, використовуючи хаос як інструмент. Це підкреслює його амбіції, проте позбавляє його здатності стати провідником нових цінностей.

Концепція надлюдини відображається у діях Джокера. Флек відкидає усталені моральні принципи суспільства, стаючи символом хаосу та бунту, створюючи нову ідентичність, що перегукується з ідеєю Ніцше про подолання традиційних цінностей задля створення власних. Персонаж демонструє бажання домінувати через хаос, що є центральним аспектом «волі до влади» Ніцше. Однак його сила базується не на створенні, а на руйнуванні.

У Джокері божевілля стає джерелом креативності та трансформації, що резонує з думкою Ніцше про те, що вихід за межі нормального може бути джерелом геніальності. Джокер стає символом протесту для маргіналізованих груп, що прагнуть змін. Джокер діє імпульсивно і не може створити нові суспільні цінності. Його дії хаотичні і не ведуть до конструктивного результату. Його нездатність подолати власну людську слабкість, хворобливість і ресентимент роблять його радше уламком "надлюдини", ніж її повноцінним втіленням.

У продовженні фільму Джокер демонструє втрату своєї волі до влади через романтичну залежність, що підкреслює його деградацію як персонажа, який колись претендував на роль ідеалу свободи. Цей розвиток відображає його остаточний крах як можливого "надлюдини". Флек є відображенням трагічної спроби людини подолати людські обмеження і створити нові цінності – ця спроба залишається незавершеною. Його образ служить нагадуванням про важливість внутрішньої сили та автономії у досягненні ідеалу Ніцше

Чому ж Джокера можна вважати лише уламком надлюдини? Бо попри окремі риси надлюдини, Джокер залишається фігурою, зламаною обставинами. Його мотивації не переходять у конструктивну стадію, що відповідає "леву" в метафорі Ніцше, й ніколи не сягають "дитини" – творця нових істин. Трагічність Джокера полягає у його нездатності позбутися ресентименту – внутрішнього гніву, що живиться травмами минулого.

У продовженні історії герой зіштовхується з особистим занепадом. Перебування у тюрмі та романтична прив'язаність змушують його відмовитися від хаотичної волі до влади, яка раніше визначала його суть. Джокер, зламаний і виснажений, стає жертвою своїх почуттів і втрачає ту силу, яка колись

приваблювала його послідовників.

Феномен Джокера привертає увагу до суперечностей сучасного суспільства. З одного боку, ми прагнемо харизматичних лідерів, які можуть вести до нового ладу. З іншого бачимо суспільство, яке не готове прийняти таких людей, й воно пригнічує будь-які спроби виходу за межі норм. Джокер стає свідченням нашої амбівалентності: він одночасно лякає і притягує.

Хоча Джокер і не є повноцінною надлюдиною, він уособлює фрагменти цього ідеалу. Його трагедія показує, як суспільство формує і руйнує таких персонажів, залишаючи нас із питанням: чи справді ми готові до нових лідерів, які кинуть виклик традиційним цінностям? Джокер є не лише антигероєм, а й символом потреби суспільства у змінах – і його страху перед цими змінами.

Фільми, натхненні філософією Ніцше, часто досліджують питання сенсу існування, віри, божественності та сили людської волі. Однією з ключових тем таких історій є конфлікт із суспільством: персонажі, що втілюють ідею "надлюдини", часто вступають у протистояння з масами, обираючи шлях самотійного створення власних цінностей і слідування своїм переконанням, навіть якщо це призводить до ізоляції чи нерозуміння.

Список використаних джерел

1. Гюнтер Абель: «Ніцше. Динаміка волі до влади та вічне повернення». 2-е видання. de Gruyter, Берлін. 1998 — 245 с.
2. Фрідріх Ніцше. «По той бік добра і зла (Прелюдія до філософії майбутнього). Генеалогія моралі». Пер. Анатолій Онишко; Вступ Сільс-Марія; Ред. Петро Таращук.— Львів: Літопис, 2002 — 320 с
3. Едіт Дюсінг: «Спосіб мислення Ніцше. Теологія - дарвінізм - нігілізм». Фінк, Падерборн/Мюнхен 2006 — 439 с.

Syschenko D. O.
group 2531,
Educational and Research Institute of Humanities
Admiral Makarov National University of Shipbuilding
Mykolaiv, Ukraine
jorogumo2301@gmail.com

Patlaichuk O. V.
Candidate of Philosophical Sciences, Associate Professor
of the Department of Social and Humanitarian Disciplines and Philosophy
Admiral Makarov National University of Shipbuilding
Mykolaiv, Ukraine
oksana.patlaichuk@nuos.edu.ua

The Influence of Nietzsche's Concept of the Superman on the Modern Cinematographic Grotesque on the Example of the Joker Series Films

The article analyzes the image of the Joker from the 2019 movie through the prism of Friedrich Nietzsche's philosophy. The author explores how the Joker character embodies the idea of the “superhuman” while revealing the differences between them. The analysis focuses on the psychological portrait of the Joker, his social context, and his influence on contemporary culture.

Keywords: Friedrich Nietzsche, superman, social injustice, will to power, Joker, Arthur Fleck, cinema.